

Etten-Leur doet het gewoon!

Rapportage Participatie Financiële opgave

Gemeente Etten-Leur, juli 2020

Inhoudsopgave

Inleiding en dankwoord	1
Hoe konden inwoners meedoen?	2
De resultaten in cijfers	3
De resultaten van het platform	4
De resultaten van de vragenlijst	10
De resultaten van de dialogen	12
Pers en media	14

Etten-Lewr doet het gewoon!

Inleiding en dankwoord

De gemeente Etten-Leur heeft een financiële uitdaging. De gemeente heeft de afgelopen jaren geprobeerd de voorzieningen in Etten-Leur goed te houden en de kosten voor de inwoners laag. De afgelopen jaren laten helaas keer op keer tekorten zien. De kosten van het sociaal domein (onder andere de jeugdzorg en ondersteuning en zorg voor ouderen) blijven stijgen. En met de vergrijzing en economische onzekerheden zal dit de komende jaren niet minder worden. De laatste jaren hebben we op verschillende plekken in onze begroting al geknepen en vorig jaar hebben we zelfs de gemeentebelastingen verhoogd, maar het blijkt niet genoeg. Tot nu toe konden we het nog oplossen met onze spaarpot, maar ook die raakt op. We moeten minder geld uitgeven of zorgen voor meer inkomsten.

Daarom onderzoekt de gemeente nu hoe we kunnen besparen. Wat kunnen we anders of slimmer doen? Kunnen we dingen ook niet meer doen? Wat kunnen inwoners zelf doen? Voordat de gemeenteraad deze keuzes maakt, heeft de gemeente aan zoveel mogelijk Etten-leurenaren gevraagd hoe zij erover denken. Vanuit de gedachte: samen weten we meer en samen kunnen we meer!

Iedereen kon meedoen. Dit kon via een vragenlijst, via gesprekken met de gemeente en via het digitale platform www.etten-leurdoethetgewoon.nl. Ook via Instagram kon u stemmen op stellingen. Vele inwoners hebben meegedaan. In deze rapportage staan de resultaten samengevat. De rapportage van de vragenlijst/burgerpanel kunt u ook apart raadplegen. En dat is belangrijk, want in deze rapportage staat met name wat er veel is genoemd, maar elk idee dat is aangedragen kan zomaar een unieke kans zijn.

Kijk voor alle informatie op www.etten-leurdoethetgewoon.nl.

Beste inwoners,

Wij zijn ontzettend dankbaar voor alle denkkracht van onze inwoners en ondernemers. De aanleiding van onze vraag was niet fijn. De financiële opgave waar we voor staan is niet mals. Maar dat we dan zoveel positieve ideeën en adviezen krijgen van de Etten-Leurenaren is dan wel een groot cadeau. Dit laat zien dat er veel kracht zit in de Etten-Leurse samenleving en dat we samen de schouders eronder kunnen zetten.

Een belangrijk uitgangspunt voor ons is dat we financieel weer in balans kunnen komen. Een ander belangrijk uitgangspunt is dat we een sociale gemeente en gemeenschap willen zijn en blijven. U heeft als inwoners duidelijk laten zien dat Etten-Leur heel sociaal is, graag meedenkt en meedoet. Daarvoor danken wij u hartelijk!

Enkele inwoners zeiden: "jullie moeten je eigen problemen oplossen, waarom moet ik meedenken". Natuurlijk hebben we als gemeente zelf de plicht om na te denken over maatregelen om onze financiën op orde te krijgen. En dat hebben we ook gedaan. Maar uw ideeën zijn een enorme verrijking waar wij als gemeente veel van kunnen leren. Inwoners laten ons weten dat ze graag willen helpen door mee te denken en mee te doen. En het is ons duidelijk dat de beeldvorming van ons als gemeente, niet altijd even goed is. Wij moeten er nu voor zorgen dat we het contact houden en dat we mensen blijven betrekken om dit verder uit te bouwen.

Nu komt het er eerst op aan dat we de gemeenteraad een begroting aanbieden die ervoor zorgt dat onze financiën weer gezond worden. Als de gemeenteraad in november hierover een besluit heeft genomen, willen we heel graag verder samen optrekken om Etten-Leur gezond te maken en te houden. Want Etten-Leur maken we samen!

het college van burgemeester en wethouders

Hoe konden inwoners meedoen?

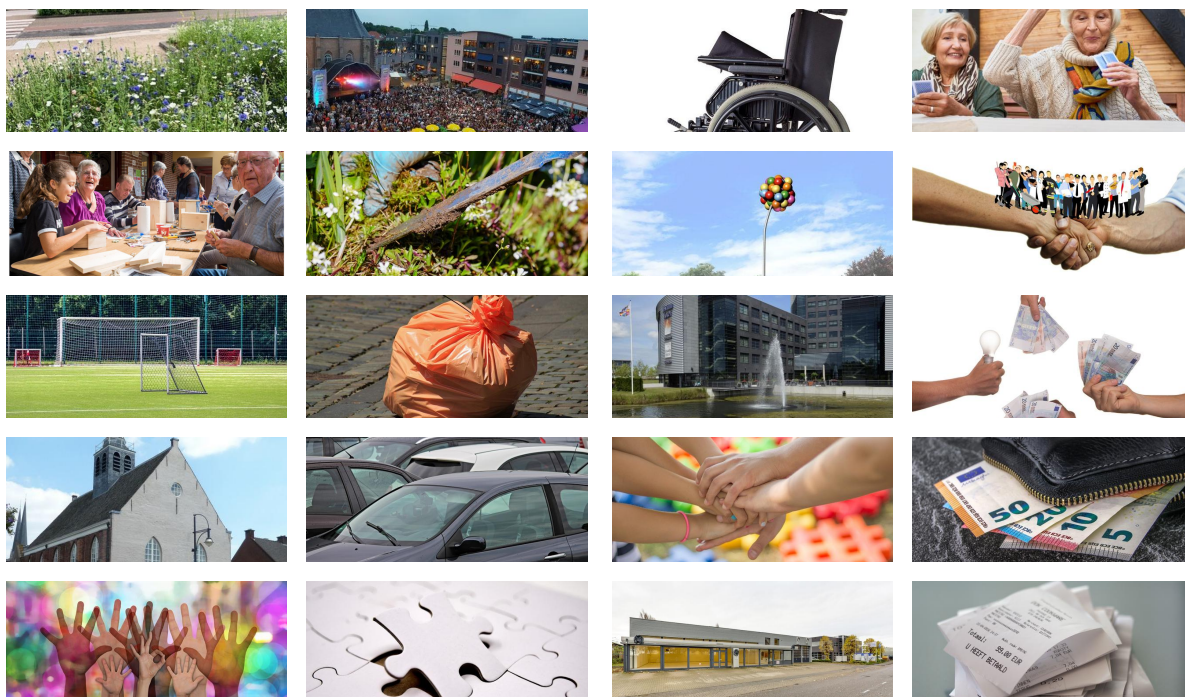
De gemeente stelde vragen aan het burgerpanel Tip Etten-Leur. Deze keer kon iedereen meedoen en de vragenlijst invullen.

De gemeente organiseerde enkele dialogen met inwoners. En iedereen was welkom bij de Keet die negen dagen lang door Etten-Leur te vinden was. Daar kon je de vragenlijst invullen maar ook in gesprek en ideeën delen.

Inwoners konden reageren op ideeën en stellingen van gemeente en inwoners op het digitale platform:

Etten-Leur doet het gewoon!

De resultaten in cijfers

De vragenlijst burgerpanel:

vragenlijst van circa 17 vragen

446 vragenlijsten ingevuld

waarvan 121 door leden van het burgerpanel

waarvan 325 ingevuld door niet-leden via platform, Keet, Facebook of andere media

---

De gesprekken:

3 open dialogen

1 dialoog met zorgprofessionals

verslagen openbaar via www.etten-leurdoethetgewoon.nl

gesprekken bij de Keet tussen inwoners, ambtenaren en wethouders

---

Het digitale platform:

1795 keer gestemd op eens of oneens

1178 keer eens, 617 keer oneens

132 inhoudelijke reacties op stellingen

22 extra ideeën van inwoners

5654 paginaweergaven

1214 gebruikers

3,57 pagina's per sessie

3:06 minuten gemiddelde sessieduur

De sociale media:

 205 opmerkingen, 87 (dis)likes en 42 gedeelde berichten op Facebook (BNDeStem, Etten-Leurse bode, Klaagboek Etten-Leur en Gemeente pagina)

 2982 stemmen en 4391 weergaven van Instagramstories

 11 likes en 12 gedeelde berichten op twitter

 920 weergaven en 76 likes en 1 opmerking op LinkedIn.

 en reacties via mail, whatsapp of anders

De resultaten van het platform

Idee inwoners: Kunst in de wijken doen we even niet meer.

66 3 0

Dit idee kwam in de gesprekken met inwoners aan de orde. 89% stemde voor, 11% stemde tegen. Iemand pleitte juist voor kunst: het zou een saaie boel worden als we dat zouden stoppen. Voorstanders zeiden: kunst is van toegevoegde waarde als inwoners dat ook vinden. Plaats minder kunst, maar wel kunst die aansluit bij wat inwoners willen. Even uitstellen kan best, maar stop hier niet helemaal mee. We willen geen eenheidsworst zijn.

Activiteiten in het wijkgebouw zijn een goed alternatief voor de (duurdere) dagbesteding.

108 3 0

Deze stelling kwam van de gemeente zelf. 81% stemde voor, 19% stemde tegen. Gereageerd werd er ook: het kan een alternatief zijn, maar voor hen die echt afhankelijk zijn van dagbesteding, moet dit blijven bestaan. Iemand die een verwijzing heeft, heeft ook echt professionele begeleiding nodig. Misschien kun je besparingen vinden door voor dagbesteding gebruik te maken van buurthuizen en assistentie van vrijwilligers? Gezien de hulpvraag is dagbesteding door professionals hard nodig.

Idee inwoners: Doe vrijwilligerswerk in het wijkgebouw, zodat minder geld van de gemeente nodig is.

49 2 0

Ook dit idee kwam vanuit de inwoners zelf. 67% stemde voor, 33% stemde tegen. Iemand zei: besparen is zinvol, maar ga wel na of er dan niet veel vrijwilligers afhaken. Dan moet je daarna de besparing weer uitgeven aan semi-professionals. Een ander zei: op dit moment vinden veel mensen die niet zo gemakkelijk een reguliere baan kunnen vinden, zinvol werk in een buurthuis. Dat moet zo blijven of worden uitgebreid.

Als iemand af en toe een rolstoel nodig heeft, kan dat prima op eigen kosten via een uitleenpunt.

101 9 0

Dit was een idee van de gemeente. er is veel op gestemd. 82% stemde voor, 18% stemde tegen. Er werd ook gereageerd: wees eerlijk en laat iedereen dit zelf betalen, maar regel iets collectiefs voor mensen die het niet kunnen betalen. Lenen of een pool voor rolstoelen lijken een prima optie. Wordt dit niet vergoed door de zorgverzekeraar? Daar was enige toelichting op nodig. Door de regels van de zorgverzekeraar houden mensen een rolstoel langer dan nodig is en zorgt de gemeente daarnaast voor een individuele maatwerkvoorziening. Door lenen en een eigen bijdrage kan dat anders en goedkoper.

De resultaten van het platform

Dit idee is ingediend door een inwoner. 53% stemde voor, 47% stemde tegen. Er zijn verder geen inhoudelijke reacties gegeven. De vraag is of dit wettelijk mag. De gemeente heeft inmiddels de vraag uitgezet bij de VNG of dit een mogelijkheid is.

Idee inwoner: laat bedrijven betalen voor leegstand.

👁️ 25 🗨️ 0 ❤️ 0

Ook dit idee werd geopperd door inwoners. 95% stemde voor, 5% stemde tegen. Het levert misschien niet meteen geld op, maar kan er wel voor zorgen dat mensen zuiniger met iets omgaan of zien dat ze het zelf goedkoper kunnen doen. Gereageerd werd er ook. Iemand zei: pas hiermee op want er is al veel schaamte en schuldgevoel bij mensen die noodgedwongen gebruik moeten maken van voorzieningen. Maar ook zie iemand dat als je weet wat iets kost, dat je er op een andere manier mee omgaat. Bovendien zien mensen misschien mogelijkheden waar het goedkoper kan. En tot slot gaf iemand aan dat het ook discussie kan geven. De waarde is niet alleen wat iets heeft gekost, maar ook hoe het een nuttige bijdrage heeft geleverd.

Idee inwoners: Het is goed als de gemeente meer aandacht geeft aan wat iets kost.

👁️ 48 🗨️ 3 ❤️ 0

Ook dit idee kwam van inwoners. 80% stemde voor, 20% tegen. Iemand zei: zo kan de rotonde netjes blijven. Let op dat het wel veilig blijft. Maar ook: een bankje of rotonde mag best gesponsord zijn, maar let op dat we niet overspoeld worden met reclame-uitingen. Dat kan ook overprikkeling, stress en esthetische vervuiling veroorzaken. Tot slot zei iemand dat de gemeente zich beter kon richten op dingen die er toe doen. Het financiële probleem lossen we niet op met een reclamebord op een rotonde.

Idee inwoners: Bedrijven en inwoners kunnen kunst, rotondes, bankjes enzovoort sponsoren.

👁️ 60 🗨️ 4 ❤️ 0

Dit was een idee van de gemeente. 76% stemde voor, 24% stemde tegen. Er is verder inhoudelijk niet gereageerd op dit idee.

De gemeente mag de gemeentelijke trouwlocaties verkopen

👁️ 50 🗨️ 0 ❤️ 0

De resultaten van het platform

Idee inwoners: maak gebruik van de kennis van inwoners zodat je minder extern hoeft in te huren.

👁 66 💬 4 ❤️ 0

In de gesprekken met inwoners kwam dit idee aan de orde. 93% stemde voor, 7% stemde tegen. Een aantal voorstanders zie: natuurlijk doen! Externe deskundigheid is er zeker onder betrokken inwoners. Er is een groeiende groep senioren met een schat aan ervaring die ze graag willen inzetten in Etten-Leur. Let wel op dat het advies niet vanuit het eigen voordeel gegeven wordt. Het moet het algemeen belang dienen. Een kritische noot kwam van iemand die zei dat er een verschil is tussen meedenken over een probleem en het vervangen van een ambtenaar. In de praktijk willen mensen niet 'gratis' werken voor de gemeente. En anders heb je weer een ambtenaar nodig om dit te gaan regelen. Deze inwoners vond het een loos idee.

Ik vind het geen probleem om mijn plastic afval zelf weg te brengen naar een inzamelpunt.

👁 104 💬 10 ❤️ 0

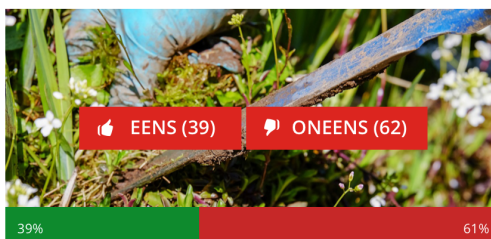
Deze stelling kwam van de gemeente zelf. 73% stemde voor, 27% tegen. Gereageerd werd er ook: graag zelfs, kleine moeite om het zelf weg te brengen. Er moeten wel genoeg punten zijn om het weg te brengen bijvoorbeeld in alle wijken milieu-eilanden met ondergrondse containers. Kan de belasting dan ook naar beneden? Alternatief: kunnen verenigingen dit niet inzamelen tegen een vergoeding ipv subsidies? Ook tegenstanders lieten zich horen. Ik ga echt niet sjouwen met mijn afval. Verzamelcontainers zitten vaak te vol. Mensen gaan het dan op straat dumpen. Nog niet zo lang geleden is al gevraagd wat mensen willen. Dit kun je nu niet terugdraaien. Iemand anders doet juist de suggestie om dit terug te draaien. In de Instagramstories is deze stelling ook uitgezet. Daar hebben 510 mensen op gereageerd: 53% was voor, 47% was tegen.

Het is wel zo eerlijk dat buiten het winkelhart ook moet worden betaald voor parkeren bij winkels.

👁 61 💬 3 ❤️ 0

Deze stelling komt van de gemeente. 29% stemde voor, 71% stemde tegen. Een tegenstander vindt het gekkenwerk: even naar de supermarkt en dan parkeergeld betalen? Een ander zei: stop helemaal met betaald parkeren en zorg weer voor een toegankelijk en klantvriendelijk centrum. Iemand anders ondersteunt die gedacht en zei: zoek uit of je betaald parkeren kunt afschaffen. Je hoeft dat geen automaten, controleurs of vergunningen meer te hebben. Zo kun je ook geld besparen.

Als de gemeente minder onkruid weghaalt, houd ik mijn eigen stoep onkruidvrij.

👁 106 💬 5 ❤️ 0

Dit was een stelling van de gemeente. er is veel op gestemd. 39% stemde voor, 61% stemde tegen. Er werd ook gereageerd: dit doen we nu ook al. De gemeente doet dit onvoldoende. Dan kunnen we het beter zelf doen. Kosten voor het karretje en de uren kun je besparen. Iemand anders ziet een verschil tussen huur- en koopwoningen en verwacht dat niet iedereen dit zal doen waardoor de stoep onbegaanbaar wordt. Een ander zei dat als de gemeente het niet of minder vaak weghaalt, dat het hem niet storen. Als de stoepen maar voor iedereen begaanbaar blijven.

De resultaten van het platform

Een grotere eigen bijdrage voor sporten op de sportparken is goed.

👁️ 71 💬 1 ❤️ 0

Deze stelling kwam van de gemeente zelf. 73% stemde voor, 27% stemde tegen. Een persoon heeft zijn reactie toegelicht: de gemeente is er voor de basis en zorgt in de toekomst alleen nog voor de kleedkamers. de rest (kantine, velden of banen) legt de club zelf aan en ze zorgen daar ook zelf voor.

De gebruiker betaalt: toeristen kunnen best toeristenbelasting betalen

👁️ 50 💬 2 ❤️ 0

Ook deze stelling kwam van de gemeente. 94% stemde voor, 6% tegen. Enkelen reageerden ook inhoudelijk. Een tegenstander vond dat Etten-Leur niet veel te bieden heeft aan toeristen en vraagt zich af waarvoor de gemeente dan belasting vraagt. Een voorstander verbaast zich over de vraag. Meteen invoeren zegt hij: waar ik ook kom, overall een kleine bijdrage toeristenbelasting.

In de Instagramstories is deze stelling ook uitgezet. Daar hebben 458 mensen op gereageerd: 87% was voor, 13% was tegen.

Idee van inwoners: de gemeente mag zich zakelijker opstellen bij het verstrekken van subsidies.

👁️ 55 💬 2 ❤️ 0

Dit idee kwam van inwoners. 82% stemde voor, 18% stemde tegen. Iemand zei: als een instantie/organisatie afhankelijk is van subsidie kan de vraag gesteld worden wat de levensvatbaarheid is. Een ander stelt voor om subsidies slimmer te verdelen: de pot hoeft niet altijd eerlijk verdeeld te worden, geef geld aan de club die het het hardste nodig heeft.

In de Instagramstories is deze stelling ook uitgezet. Daar hebben 521 mensen op gereageerd: 68% was voor, 32% was tegen.

Idee inwoners: Inwoners willen best meer belasting betalen zodat de gemeente dingen kan blijven doen

👁️ 876 💬 46 ❤️ 0

Deze stelling kwam van inwoners. 13% stemde voor, 87% stemde tegen. Iemand zei: korte termijn oplossing, richt je op fraude en verspilling. En: sommige mensen kunnen meer belasting niet betalen. Veel tegenstanders gaven aan dat inwoners al genoeg of teveel betalen. Genoeg is genoeg. Halveer de lonen van de gemeente. Verkoop de Nobelaer. De afvalstoffenheffing is al genoeg gestegen vorig jaar. Sommige tegenstanders reageerden in scherpe bewoordingen. Er waren ook voorstanders. Als we vinden dat luxe nodig is, dan betaal ik daar graag een bescheiden extra bijdrage voor. Het ligt er dus aan waar het geld voor wordt gebruikt. Ook verbaast een inwoner zich juist over de lage ozb ten opzichte van andere gemeenten. Liever meer ozb dan dat de fijne voorzieningen worden aangetast.

De resultaten van het platform

Een evenement mag de gemeente geen geld kosten

👁 74 💬 2 ❤️ 0

Deze stelling kwam van de gemeente. 69% stemde voor, 31% stemde tegen. Iemand reageerde: de kosten die gemaakt worden moeten worden betaald. Anders wordt het subsidie en dat doet de gemeente vaak al. Iemand anders adviseert om de cultureel-maatschappelijke waarde te bepalen van een evenement. Weeg het verdienmodel van de organiserende partij mee bij het doorberekenen van gemeentelijke kosten.

In de Instagramstories is deze stelling ook uitgezet. Daar hebben 484 mensen op gereageerd: 32% was het daarmee eens, 68% was tegen.

We moeten minder geld uitgeven aan bewonersinitiatieven.

👁 124 💬 6 ❤️ 0

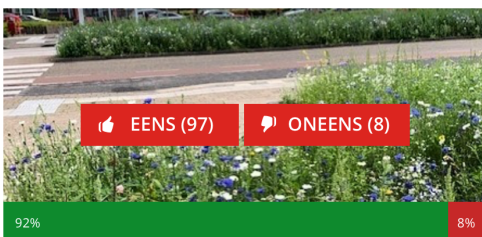
Deze stelling kwam van de gemeente zelf. 66% stemde voor, 34% stemde tegen. Enkele reacties: de gemeente zou de bijdrage kunnen beperken door alleen materiaal uit te lenen. De rest moet iemand op een andere manier bekostigen. Met een beetje creativiteit kun je veel organiseren zonder veel kosten. En anders: uitvoerig financieel verslag vragen en alleen vergoeden wat is uitgegeven. Tegenstanders zeggen: wees blij met inwoners die iets doen. Het kost de gemeente weinig en het levert veel op. Bewonersinitiatieven kunnen juist helpen bij de reductie van (door de gemeente gesubsidieerde) professionele voorzieningen. Kijk uit dat vrijwilligers niet afhaken waardoor je zelf weer dingen moet doen. Dan ben je meer geld kwijt. Een tegenstander zie: het is te gemakkelijk om dit ook op de inwoners af te schuiven.

Idee inwoners: Bedrijven en ondernemers kunnen ook vrijwilligerswerk doen.

👁 58 💬 2 ❤️ 0

Dit idee kwam van inwoners. 65% stemde voor, 35% stemde tegen. Iemand zei: mooi idee, zolang het een vrijwillige daad blijft. En ga dit niet over-reguleren. Iemand die iets vanuit zijn hart doet, doet dat misschien nog wel met meer toewijding dan voor een salaris. Een ander zei: de gemeente en vrijwilligers moeten wel met elkaar afspraken maken over de kwaliteit. Het is niet vrijblijvend. Ook moet je dan makkelijk kunnen vinden wie je aan kan spreken als het een zootje is.

De gemeente mag bloemzaadmengsels in grasstroken zaaien en dus minder maaien.

👁 74 💬 3 ❤️ 0

Dit was een idee van de gemeente. 92% stemde voor, 8% stemde tegen. Er werd ook gereageerd: dit is zelfs zeer wenselijk voor de biodiversiteit. met name insecten (bijen en vlinders) hebben het zwaar. Iemand anders vind dit een uitstekend idee. Dit ziet er prachtig kleurrijk uit en draagt ook nog bij aan de biodiversiteit. Hou er wel rekening mee dat het verkeer elkaar op kruispunten elkaar kan blijven zien. Tot slot vraagt een inwoner zich af of er nog wel gemaaid wordt op dit moment. Hij ziet het gras en onkruid overal erg hoog staan.

In de Instagramstories is deze stelling ook uitgezet. Daar hebben 549 mensen op gereageerd: 89% was voor, 11% was tegen.

De resultaten van het platform

Ik heb zelf een idee!

22 inwoners kozen ervoor om zelf nog één of meerdere ideeën toe te voegen. We lichten er een paar uit over onderwerpen waar meerdere ideeën over zijn binnengekomen. Alle volledige reacties staan [hier](#). Voor de volledige weergave van alle ideeën en stellingen inclusief alle reacties daarop, verwijzen we graag naar de pagina [Meedenken op www.etten-leurdoethetgewoon.nl](http://www.etten-leurdoethetgewoon.nl).

Wonen

Er zijn verschillende ideeën gegeven over woningen. Er werd een oproep gedaan om te zorgen voor seniorenwoningen en starterswoningen. En dat woningen eerst beschikbaar moeten zijn voor mensen uit Etten-leur.

Gemeentelijke organisatie

Er werden ook adviezen gegeven over het onder de loep nemen van de gemeentelijke organisatie zelf. Door de digitalisering van (administratieve) taken kun je besparen op personeel. Stel bij elke taak de vraag: moeten we dit nog wel doen? Brengt dit iets op of kost het alleen maar geld? Zou de burger willen dat de taak wordt uitgevoerd wanneer hij/zij zou weten hoeveel het kost? Zou je voor deze taak zelf iemand inhuren als je hem zelf moest betalen? Laat inwoners wat vaker door middel van dit soort mee-denken activiteiten u deze expertise en kennis aanbieden. Investeer in de bekwaamheid van de ambtenaren en voorkom zodoende zoveel mogelijk extern advies. Evalueer (net als in het bedrijfsleven) de output van elke ambtenaar afzonderlijk en pas de organisatie daarop aan. Onbekwaam wil niet zeggen uitbesteden maar bijscholen of vervangen.

Voorzieningenniveau en onroerendezaakbelasting

Bedenk als gemeente waar je voor bent: soms lijken de voorzieningen wel alsof het een stad van minstens 20.000 extra inwoners is. Een basisbibliotheek is voldoende voor de schaal van Etten-leur. Theater kan ook in een goede multifunctionele sporthal. Zoveel mogelijk besparen op de Nieuwe Nobelaer. Werk voor de grotere voorzieningen samen met Breda en Roosendaal en accepteer dat sommige voorzieningen in Etten-Leur niet nodig zijn. Leg de focus op de verbindingen (fiets, auto, OV) met de aanliggende steden en de voorzieningen daar. Een verhoging van de ozb zorgt voor behoud van het voorzieningenniveau. Richt de omgeving wat minder luxe in en besteedt meer aandacht aan het beheer hiervan. Het hoeft niet perse mooi te zijn, als het maar heel is en goed te gebruiken. Ontzorg inwoners door met een beperkte verhoging van de ozb te blijven zorgen voor de voorzieningen. Blijf in de toekomst als het weer goed gaat ook op de uitgaven letten. Laat de politieke ambities dus niet meegroeien met onze financiële positie. Een lichte verhoging OZB want de woonlasten zijn laag vergeleken met andere gemeenten en we hebben wel een hoog "verzorgingsniveau" in Etten-Leur.

Diverse adviezen en tips:

Controleer meer op foutparkeerder in het centrum vooral op vrijdagavond, zaterdag en koopzondag. Communiceer beter over de regels en de ophaaldata van plastic afval en over wanneer geveegd wordt. Denk en doe meer voor de jeugd van 12 tot en met 18 jaar. Zorg dat jongeren met een bijstandsuitkering zo snel mogelijk aan de slag gaan. Proberen afspraken te maken met WMO instellingen over vaste en variabele kosten om zo bij volumegroei de kosten in toom te houden. Een marktkoopman gaf aan dat het marktgeld verdubbeld kan worden als ze de hele dag mogen blijven. En tot slot: er zijn huizen waarvan de voortuin eigendom is van de gemeente. Er zijn bewoners die de voortuin willen kopen van de gemeente. Dit levert direct serieus geld op en een besparing op het onderhoud op deze tuinen.

De resultaten van de vragenlijst

Van 8 tot 20 juli zijn de inwoners van gemeente Etten-Leur opgeroepen via sociale media, lokale pers en de Keet om de vragenlijst van het burgerpanel in te vullen. 446 inwoners hebben de vragenlijst ingevuld, waarvoor allereerst bedankt! De 17 vragen gingen over de gemeenschap Etten-Leur, de financiële opgave van de gemeente en over welke taken inwoners eventueel kunnen/willen overnemen van de gemeente. De onderstaande samenvatting is een weergave van de meest genoemde kansen, ideeën en meningen.

Let op! Er zijn ontzettend veel antwoorden gegeven op de open vragen. Te veel om in een samenvatting te melden. Het kan zomaar zijn dat iemand een idee heeft gegeven, dat grote kansen biedt. Daarom raden we iedereen aan de complete rapportage van de vragenlijst te bekijken. Daarvoor verwijzen wij u graag door naar [het rapport op www.etten-leurdoethetgewoon.nl](http://www.etten-leurdoethetgewoon.nl).

Trots en belangrijk

We hebben de inwoners gevraagd waar ze trots op zijn als ze over Etten-Leur spreken en wat ze belangrijk vinden. Ook vroegen we óf, en waarom mensen zich thuis voelen in hun straat en buurt. Sommige mensen vroegen zich af waarom dit belangrijk was om te weten in het licht van de financiële opgave. Voor de gemeente is het belangrijk te weten wat de effecten zijn als we ergens op bezuinigen. En het geeft aan waar kansen liggen voor wat inwoners zo belangrijk vinden, dat ze het zelfs over zouden willen nemen als de gemeente het niet meer kan.

Wat de inwoners van EL belangrijk vinden is het dorpse karakter van Etten-Leur, maar dat het wel de voorzieningen van een stad heeft. Ze vinden het belangrijk dat Etten-Leur een sociale gemeente is die netjes, schoon, veilig en groen is.

Enkele in het oog springende cijfers zijn:

- 75 mensen gaven aan trots te zijn op alle voorzieningen en faciliteiten van Etten-Leur.
- 53 mensen gaven aan trots te zijn op de openbare ruimte en het groen
- 42 inwoners waren trots op het centrum
- 29 inwoners gaven aan dat ze trots zijn op het actieve en sociale leven
- En er werd ook bij deze vraag 24 keer verteld dat men blij is met het dorpse karakter met de voorzieningen van een stad.

Al met al, laten de inwoners keer op keer zien dat ze de voorzieningen, de hoeveelheid groen en het sociale karakter van de stad Etten-Leur zo waarderen. Dit zien we terug in het volgende deel van de vragenlijst. We stelden de vragen: Wat kunnen inwoners zelf? Welke gemeentelijke taken kunnen inwoners overnemen? En waar zie je kansen om zelf iets te doen?

Kansen voor overnemen gemeentelijke taken door inwoners

Inwoners geven een op verschillende thema's aan dat zij kansen zien voor inwoners om zelf iets te doen. Dit betekent twee dingen: onze inwoners zijn heel betrokken en een grote groep inwoners is bereid om de handen uit de mouwen te steken. Ook hier geldt: er zijn ontzettend veel mogelijkheden gegeven waar inwoners kansen zagen om zelf iets te doen, vaak samen met hun buurt. Je kunt deze lijsten allemaal vinden in [de volledige rapportage](#). Hieronder staan de cijfers weergegeven en de voorbeelden die het vaakst werden meegegeven.

Wat kunnen inwoners net zo goed zelf

“Wat doet de gemeente nu, wat inwoners, ondernemers, verenigingen of andere betrokkenen ook zelf zouden kunnen doen?” Op deze vraag zijn veel verschillende antwoorden gegeven. De top vijf was: groen (26%), welzijn (22%), speeltuinen (21%), wijken (21%) en veiligheid (14%).

De resultaten van de vragenlijst

Taken overnemen

"De gemeente mag inwoners vragen om bepaalde gemeentelijke taken over te nemen". 41% van de respondenten was het (zeer) eens met de stelling. Daarnaast was 35% van de respondenten het (zeer) oneens met de stelling.

Meedoen met de buurt

Van alle inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld gaven 68% een voorbeeld van een of meerdere taken die inwoners over zou kunnen nemen. Heel wat inwoners geven met verschillende invalshoeken aan dat ze graag iets met hun burens willen organiseren. Bijvoorbeeld delen van kennis, ondersteunen, zorgen, buurtpreventie, onderhouden van groen etc. Er wordt vaak aangegeven dat er in de corona tijd zoveel mogelijk was, dat er zoveel naar elkaar omgekeken werd. Men wil dit graag zo houden.

Samen met de gemeente

Vele malen werd er verteld dat inwoners wat kunnen betekenen in het onderhouden van openbaar groen (snippergroen, borders, parkjes, bermen, onkruid etc.). Hier werden vaker wat kanttekeningen en gewenste voorwaarden aan gesteld. Bijvoorbeeld het ophalen van het verzamelde groenafval en het beschikbaar stellen van materieel. Sommige mensen geven aan dat er iets tegenover moet staan. Minder belasting of financiële ondersteuning bij het uitvoeren van taken. Inwoners gaven aan het graag samen met de gemeente te willen oppakken. Bovenstaande werd ook gezegd over het opruimen van zwerf-/straatvuil en onderhouden van speeltoestellen.

Helpende handen

Zoals de buurtpreventie in teams werkt, zo zou je kunnen nadenken over teams die zich richten op andere onderwerpen. Dit in samenwerking met inwoners en verenigingen met accommodaties. Of organiseer een centraal punt per wijk waar vraag en aanbod van buurtbewoners bij elkaar kunnen komen. Meerdere keren vragen inwoners of mensen met een uitkering en statushouders, als ze dit kunnen natuurlijk, ingezet kunnen worden bij het uitvoeren van deze taken.

Vaker betrokken worden

We vroegen de inwoners over welke onderwerpen ze vaker op deze manier betrokken willen worden. De top drie antwoorden waren afvalbeleid (19x), de Nieuwe Nobelaer (11x) en zorg en aandacht voor elkaar (10x).

Op de hoogte blijven

Tenslotte vroegen wij de inwoners van Etten-Leur hoe ze op de hoogte gehouden willen worden van dit project. Hieruit kwam naar voren dat de meerderheid de voorkeur geeft aan updates per email, de lokale krant of sociale media. Dit gaan wij dan natuurlijk doen.

De resultaten van de dialogen

In drie open dialogen spraken we met inwoners over mogelijke oplossingen voor de financiële uitdaging van de gemeente. Vanwege de Coronamaatregelen kozen we ervoor om enkele dialogen te organiseren met een beperkt aantal deelnemers. Doel was om te vragen aan deze inwoners om met ons mee te denken vanuit hun eigen ervaring en verwondering over zaken in Etten-Leur. Doel was om een aantal ideeën uit de dialogen toe te voegen aan het digitale platform zodat andere inwoners hier ook op konden reageren. Vanuit de dialogen zijn de volgende ideeën aan het platform toegevoegd:

- Bedrijven en inwoners kunnen kunst, rotondes, bankjes enzovoort sponsoren.
- Bedrijven en ondernemers kunnen ook vrijwilligerswerk doen.
- Doe vrijwilligerswerk in het wijkgebouw, zodat minder geld van de gemeente nodig is.
- Het is goed als de gemeente meer aandacht geeft aan wat iets kost.
- Inwoners willen best meer belasting betalen zodat de gemeente dingen kan blijven doen
- Kunst in de wijken doen we even niet meer.
- Maak gebruik van de kennis van inwoners zodat je minder extern hoeft in te huren.
- De gemeente mag zich zakelijker opstellen bij het verstrekken van subsidies.

De gesprekken waren open, kritisch en positief. Als gemeente zijn we blij zijn met de observaties, meningen, adviezen en tips van de aanwezige inwoners. En zij helpen de gemeente graag. Wat opviel was dat de beeldvorming over de gemeente te wensen over laat. We denken als gemeente veel te communiceren, maar kennelijk weten we zaken toch niet goed uit te leggen. Daar valt winst te behalen.

Daarnaast hebben we nog een dialoog georganiseerd met enkele zorgprofessionals. Doel was om met elkaar van gedachte te wisselen over waar het in het sociaal domein beter en bij voorkeur goedkoper kan. Dit leverde mooie inzichten op waar de gemeente zeker mee verder kan. Ook deze dialoog maakte duidelijk dat we veel meer met elkaar kunnen bereiken als we dit soort gesprekken vaker voeren. Iedereen die actief is in het sociaal domein heeft hart voor de zaak en wil dat het zo goed mogelijk verloopt en dat het betaalbaar is en blijft.

We maakten verslagen waarin de ideeën van inwoners en die van de zorgprofessionals anoniem zijn omschreven. De volledige verslagen vind je hierna.

Etten-Leur doet het gewoon!

Verlagen dialogen

Actieve Etten-Leurenaren gingen op 8 juli en 9 juli in gesprek met gemeente Etten-Leur in het oude raadhuis. De inwoners gaven in dit gesprek antwoord op vragen als:

'Waar verwondert u zich over als u aan de gemeente denkt?'

en

'Wat zouden inwoners best zelf kunnen doen?'

Het was een erg leuk en fijn gesprek waar zowel de gemeente als de deelnemende inwoners hun dank uitspraken voor de avond.

Op de volgende pagina's worden de ideeën die de inwoners samen hebben besproken weergegeven.

Verlag dialoog 8 juli

Hieronder worden de 12 ideeën die de inwoners samen hebben besproken weergegeven.

1. Efficiëntie in het sociaal domein

- Het eerste idee van de inwoners was dat er een efficiëntieslag gemaakt kan worden op de indicaties bij zowel jeugd als WMO. De inwoners gaven de gemeente mee dat ze daar eens goed naar moeten kijken. Hoeveel kost het ambtelijk om een indicatie te stellen, kan dit voor lichte problematiek ook op een lichtere en snellere manier? Kan er in de totstandkoming van de indicaties meer samenwerking met de uitvoerders van die indicatie, zodat de doelen goed op elkaar afgestemd zijn en tijdig teruggekoppeld worden.
- Ook komen er in sommige gezinnen meer dan een instantie over de vloer, zijn daar geen dubbelingen in?

2. Bezuinigingen surplus

- Inwoners gaven mee aan de gemeente: als je gaat besparen in het sociaal domein, let je dan op dat je jezelf niet in je vingers snijdt door de eventuele neveneffecten van die besparingen. Komt een bezuiniging op bijvoorbeeld maatschappelijke organisatie Surplus niet ergens anders weer boven met meer kosten? Komen de mensen die eerder geholpen werden door Surplus dan uiteindelijk niet aankloppen bij het Werkplein? Ben je bewust van de cirkel van deze problematiek.
- Surplus werkt met 3000 vrijwilligers, zo vertelde een inwoner, daar moet je niet op besparen, dat moet je juist stimuleren.

3. Geen nieuwe kunst in de wijk

Ook gaven inwoners mee dat er een bezuiniging mag plaatsvinden op kunst in de wijk. De gemeente ziet er goed uit, nu er financiële problemen zijn kan dat even op pauze. Laat staan wat er staat, maar vanaf nu even geen nieuwe kunst in de wijken zolang we het niet kunnen betalen. Wel kun je zaken als sponsoring van bedrijven of groepen inwoners benutten. Willen inwoners een nieuw bankje, stimuleer een crowdfunding. Laat bedrijven een balkon, rotonde, bloempotten of kunst in de wijk, etc. sponsoren.

4. Extra stimuleren bewonersinitiatieven

Er gebeuren al mooie dingen in Etten-Leur. Maar de inwoners gaven aan dat dit nog veel meer mag. Eigen initiatief vanuit de inwoner zou gestimuleerd moeten worden. Nu gebeurt het her en der wel, maar maak inwoners grootschaliger verantwoordelijk voor bijvoorbeeld het onderhoud van een park, speeltuintje, etc. Maar ook: kunnen ondernemers in het buitengebied het maaien bijvoorbeeld niet overnemen? Zij maaien toch, dus dit kunnen ze meepakken. Natuurlijk wel volgens de richtlijnen van de gemeente.

5. Gemeente vrijwilligers

- De politie en de brandweer doen het al eeuwen, gebruik maken van vrijwilligers. Waarom zou de gemeente dat niet doen? Zouden inwoners van Etten-Leur geen vrijwilliger willen zijn voor taken van de gemeente?
- Je hebt al de buurtpreventie, zou je ook niet buurtgroenonderhoud etc. kunnen organiseren? Maar niet alleen in de uitvoering, gebruik ook de kennis van inwoners om mee te helpen met complexe vraagstukken. Vrijwillige inzet niet alleen bij het uitvoeren van taken maar ook bij het denkwerk. Er is veel expertise bij de inwoners.

6. Inhuur verminderen

Doordat expertise ontbreekt Voor sommige projecten en uitdagingen heeft de gemeente Etten-Leur de expertise niet in huis en moet deze expertise worden ingehuurd. In plaats van steeds die inhuur, stimuleer je stimuleer ambtenaren om zelf expert te worden. En benut kennis van inwoners.

Verlag dialoog 8 juli

7. investeer in aandacht voor bedrijfsleven

- Zowel aandacht voor 'wat kunnen de huidige Etten-Leurse bedrijven doen', als 'hoe trekken we nieuwe bedrijvigheid naar Etten-Leur'. We hebben een mooie locatie, dicht bij Rotterdam, dicht bij Antwerpen.
- Als er nieuwe infrastructuur aangelegd moet worden voor bedrijventerreinen, kunnen de bedrijven daar zelf geen rol in hebben? Let wel op dat er oog is voor variatie, je wil geen lege kantoorpanden of enkel logistieke bedrijven aantrekken. Zorg voor werkgelegenheid voor Etten-Leurenaren. Denk ook aan startups.
- Doe daarnaast een beroep op netwerkclubs of ondernemersnetwerken om mee te helpen door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te stimuleren, maatjes of buddyprojecten te starten etc. Gebruik de bestaande netwerken. Ga het ze vragen.
'Als ik weet dat ik een gezin ontzettend kan helpen door de voetbalschoenen van het jongste zoontje te betalen, dan doe ik dat! Maar ik wil wel weten waar ik help.'

8. Moreel appel op mensen m.b.t. solidariteit waarop de WMO ingericht is.

Als gemeente kunnen jullie meer stimuleren dat mensen zorgen voor hun eigen naasten. Zo voorkom je dat mensen meteen naar WMO kijken wanneer iemand ondersteuning nodig heeft.
'Heb je altijd een poets gehad en kun je dat nog steeds betalen, ga dan niet een WMO-huishoudhulp indicatie aanvragen.'

9. Beter benutten 'Etten-Leur voor elkaar'

Vrijwilligerswerk Vrijwilligerswerk loopt sinds Corona via Etten-Leur voor elkaar. Hier mag meer naamsbekendheid op komen en kan beter benut worden. Er kan veel meer uitgehaald worden als mensen dit weten te vinden. Dit versterkt ook de solidariteit in de gemeente. Zie ook Moreel appel.

10. Goed kijken naar kosten gemeenschappelijke regelingen

Kijk eens scherp naar de gemeenschappelijke regelingen. Je kunt ervoor kiezen om dingen weer zelf te gaan doen.

11. Onderhoud van gebouwen opschuiven.

We zitten in een financiële opgave, schuif groot onderhoud van wegen en gebouwen een aantal jaar op als dat kan.

12. beeldvorming gemeente

- Als je inwoners vraagt om financieel te participeren, en je hoort in de media steeds weer van mislukte projecten en hele hoge kosten van bijvoorbeeld de nobelaer. In hoeverre kun je het verkopen aan de inwoners dat ze meer moeten betalen?
- Kijk goed, als je projecten organiseert om goed te investeren in de beeldvorming van zo'n project. Blijf vertellen waarom dit belangrijk is en communiceer over wat er gebeurt. Als een straat 3 keer open moet, vertel dan dat dit moest omdat de aannemer geen goed werk heeft afgeleverd en het opnieuw moest doen. Anders lijkt het in de ogen van inwoners alsof de gemeente geld verspild. Betrek inwoners eerder bij projecten dan zal dit ook beter gaan.
- De gemeente kan werken aan een betere beeldvorming en marketing. Het is een mooie gemeente en daar wordt hard aan gewerkt. Maar dat komt niet altijd zo over. Het mag meer sexy zijn. Profileer je beter, dan willen mensen zich ook inzetten voor en in de gemeente. Dan komen de bedrijven vanzelf. Wat je uitstraalt, krijg je terug.

Algemene conclusie was dat inzet op inwonersparticipatie EN participatie door bedrijven een belangrijke kans is om dingen anders te doen zodat dit beter wordt en dat het kosten kan besparen voor de gemeente.

Verlag 9 juli middagialoog

Hieronder worden de 20 ideeën die de inwoners samen hebben besproken weergegeven.

1. Eigen kracht van mensen beter bekijken

Inwoners gaven aan dat er mogelijkheden liggen in het alvorens een indicatie voor de WMO te geven, meer aandacht te besteden aan de eigen kracht van mensen. Wat kan de inwoner zelf of zijn of haar omgeving oppakken.

2. Gemeenschappelijke regelingen

Inwoners gaven aan dat ze het idee hebben dat de gemeenschappelijke regelingen een soort NGO zijn geworden. De gemeente geeft een pot geld en daar mogen ze mee doen wat ze willen. Bij de gemeenschappelijke regelingen kan de gemeente een heel duidelijk een dashboard ontwikkelen. Zo kun je beter sturen, doelen formuleren en monitoren. Benoem bijvoorbeeld een ambtenaar die op een dossier monitort en rapporteert aan het college wat er precies allemaal aan de hand is, wat het kost en wat het opbrengt. Alleen zo krijg je meer grip op wat zo'n organisatie aan het doen is. 'Zij moeten doen wat de gemeente wil, niet andersom'.

3. Laaghangend fruit

- Stimuleer dat mensen zelf, bijvoorbeeld vanuit de buurthuizen, initiatieven ontplooiën door zelf in hun leefomgeving aan de slag te gaan. Subsidieer bijvoorbeeld voor een klein bedrag potgrond, bollen en zaadjes en laat mensen zelf hun leefomgeving ontwerpen en onderhouden. Zo creëer je een mooie omgeving waar mensen zich thuis voelen, wat overal is het naar de wens van de buurt bewoners en als gemeente hoeft je het niet meer te onderhouden.
- Het woord co-creatie werd vaak genoemd. En ook werd het voorstel geopperd, maak er een wedstrijd van, welke buurt, plein of straat kan dit het best?

4. Plant vaste planten die onderhoudsarm zijn

Planten die snel groeien kosten meer onderhoud, en onderhoud kost tijd. Als je onderzoekt welke planten minder snel groeien, dus onderhoudsarm zijn maar toch bijdragen aan het welzijn van insecten zoals bijen en vlinders, plant deze dan. Gras is geen goed alternatief, want dat moet gemaaid worden.

5. Openbaar groen beter gebruiken

We hebben veel openbaar groen in de gemeente. Er zijn een aantal zaken die je daarmee zou kunnen doen:

- Je kan het verkopen aan aanliggende percelen. Dan genereer je eenmalige extra grondinkomsten, maar ook structurele inkomsten doordat de WOZ waarde van de huizen zo omhoog gaat.
- Geef Alwel of een andere maatschappelijke organisatie en/of stichting stukken grond in beheer. Hiermee zouden ze een moestuin voor minima kunnen starten.
- Wijkcoördinatie door wijkmanagers.

6. Borg de welstandscommissie in de omgevingsvisie

Door de omgevingswet zou de welstandscommissie overbodig kunnen worden. Regel als gemeente de taken van de welstandscommissie in je omgevingsvisie en je regelgeving.

7. Bouw meer in de hoogte

Zet bijvoorbeeld een tweede Vincent toren neer, bijvoorbeeld op het oude nieuwe nobelaer terrein.

8. Repareer niet alle lelijke plekken in een wijk

Soms zijn de foutjes of de lelijke gebouwen de plekken die karakter geven aan de wijk.

9. Ondersteuning bij burgerinitiatieven op poten zetten

De gemeente kan nieuwe burgerinitiatieven (die nu veelvuldig ontstaan zijn tijdens de corona crisis) goed gebruiken. Je kan deze burgerinitiatieven stimuleren en gebruik laten maken van bijvoorbeeld het netwerk van de wijkmanagers. Laat ook zien waar deze mensen naar toe kunnen gaan. Stimuleer de bevoegdheid en betrokkenheid van deze nieuwe vrijwilligers. Zet de koffie klaar als gemeente en schuif eens aan bij de initiatieven.

Verlag 9 juli middagialoog

Laat mensen ook hun gang gaan. Laat ze klein beginnen, samen in de buurt een zithoekje maken, en geef aan dat als ze iets nodig hebben dat ze het kunnen laten weten bij de wijkmanagers. Niet dat een wijkmanager rondloopt en hoopt iets tegen te komen, maar dat het duidelijk is voor inwoners waar ze moeten zijn. Er zijn allerlei fondsen waar mensen gebruik van kunnen maken. Zorg als gemeente dat duidelijk is waar mensen terecht kunnen. Dat hoeft niet de gemeente te zijn. Kijk bijvoorbeeld naar de KNHM (voorheen Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij en in de volksmond 'de Heidemij)

10. Maak meer gebruik van ervaringsdeskundigen in de vorm van buddies.

Er zijn veel mensen die ervaringsdeskundigen die aan de voorkant veel kunnen betekenen voor bijvoorbeeld kansarme jongeren of beginnende verslavingen. Er wordt door een andere inwoner wel gebrachd dat het passeren van het professionele circuit ook wel gevaarlijk kan zijn.

11. Mensen die uitkering krijgen een tegenprestatie vragen

In hoeverre kun je daar iets mee wettelijk was de vraag? Je kan bijvoorbeeld meer activiteiten in de wijkhuizen organiseren en laat dit begeleiden door deze mensen. Dit zou in samenwerking met de vrijwilligers van Surplus kunnen.

12. Denk eens na over andere bestrijdingsmiddelen voor onkruid

Dat borstelmachinetje werkt niet goed.

13. Zakelijker zijn bij subsidie verlening

De gemeente kan zich zakelijker opstellen tijdens de subsidiegesprekken, wat zijn de doelen en hoe gaat de subsidieontvanger dat bereiken etc.

14. Kijk uit voor bonnetje te veel bij mensen neer te leggen

Waak er voor dat mensen niet te veel moeten betalen voor 'hetzelfde'.

15. Scoutinggroepen, sportaccommodaties en carnavalsverenigingen moeten meer samenwerken of samengaan.

Besturen van de clubs moeten meer samenwerken om cultuur en sport regionaal te organiseren. Denk aan inkoop, energiebeheer, subsidies. De gemeente mag dat afdwingen in de subsidievoorwaarden.

16. reclame zuilen aan de A58

17. brainstorm sessie om de draaideurproblematiek in de zorg te voorkomen

Eén gezin, één regisseur, wie weet nou precies alles van deze ene persoon? Met z'n allen zitten we te bedenken hoe het moet, en dan een jaar later zit ik weer aan tafel met die zelfde mensen, en dan denk ik.. wat hebben we dit jaar bereikt?

18. Botanische tuin in het Oderkerkpark om toerisme te bevorderen.

19. Subsidies NN muziekonderwijs

Betalen de randgemeenten mee voor muziekonderwijs in de NN? Er zitten namelijk veel kinderen van randgemeenten op. De subsidie komt alleen van Etten-Leur. Laat ze meebetalen voor hun inwoners.

20. Nieuwe Nobelaer

Een inwoner gaf aan dat hij weinig initiatieven die op ondernemen gericht zijn om ervoor te zorgen dat je als Nieuwe Nobelaer minder aan het subsidie-infuus ligt. 'ik vind dat je als gemeente eisen mag stellen aan het bestuur van de NN dat ze activiteiten ontplooiën dat ze zelf je broek op houdt'.

Verlag 9 juli avonddialoog

Hieronder worden de 20 ideeën die de inwoners samen hebben besproken weergegeven.

1. Eigen kracht van mensen beter bekijken

Winkelcentrum aantrekkelijker maken voor jongere mensen, meer activiteiten waardoor je meer parkeergeld kan halen. Daardoor gaan de jongeren niet shoppen in Breda. Ook activiteiten organiseren zoals zomeravonden, ketens als Zara binnenhalen.

2. De eigen bijdrage van de WMO

- De eigen bijdrage was vroeger inkomensafhankelijk. Maar toen is de landelijke norm maximaal 19,50 geworden (abonnementstarief). Dat heeft twee gevolgen gehad, enerzijds minder inkomsten en anderzijds dat het gestimuleerd heeft dat mensen dachten, hé dat is fijn dat neem ik ook want dat is fijn goedkoop. Dat terwijl mensen het ook zelf konden betalen.
- Ook werd het woord populatiebesteding genoemd voor jeugd, WMO en participatie. We hebben hier zoveel duizend inwoners, daarvan mogen we aannemen dat zoveel mensen zorg nodig hebben, dat budget hoort daar bij. Dan houd je geld over ten opzichte wanneer je zorg inkoop in arrangementen. Een crisis is een moment voor verandering, Deventer is een voorbeeld hiervan.
- 'Het kind centraal' werkt in 95 procent van de gevallen, maar de 5% die daar tegen muren aanloopt, is het duurst. Dus kijk eens goed naar de duurste 5%.

3. Den Haag moet over de brug komen

Fracties: ga naar Den Haag! Wethouders, Burgemeester: ga naar Den Haag! Lobby en blijf het volhouden.

4. Analyse Werkplein

De overheid is een behoorlijke bubbel die meer transparant moet worden. Doordat je een buitenstaander mee kan kijken in je systeem bijvoorbeeld. Er moet gebruik gemaakt worden kennis in de samenleving. Er is een meneer die een frisse blik kan geven in de data van het Werkplein. Op basis van no cure, no pay. Dit heeft hij al aangeboden, maar tot nu toe zegt het Werkplein dat alles op orde is. Ook al is het op orde, dan nog levert het altijd iets op. Ook voor de inwoner zelf.

5. Parkeren gratis maken

Als je parkeren gratis maakt dan zouden mensen de afslag eerder nemen dan doorrijden naar Breda en Roosendaal. Dan hoeft je ook de kosten van betaald parkeren niet te maken.

6. Toeristen belasting

Waarom betalen de toeristen van Etten-Leur niet mee aan het mooie Etten-Leur dat ze bezoeken?

7. Heilige huisjes: waarom is de OZB heilig?

In de gemeenteraad werd verteld 'er zijn geen heilige huisjes' maar de gemeente zei toch dat de OZB niet omhoog mag.. waarom ga je alleen aan de uitgaven sleutelen en niet aan de inkomsten? De inkomsten waar de gemeente aan kan draaien zijn parkeerkosten, toeristenbelasting, de OZB en verkoop van grond. Zijn de inwoners zich er voldoende van bewust dat als we net iets meer gaan betalen, wat dat zou betekenen voor het behoud van het voorzieningen niveau? Of wat zouden we wel niet kunnen bereiken als we de OZB verdubbelen bijvoorbeeld? De aanname dat we geen belasting willen betalen zou wel eens fout kunnen zijn als je ons in laat zien wat het zou betekenen!

8. 'Gemeente durf nou eens te vragen'

Gemeente, durf nou eens te vragen aan inwoners wat ze zelf kunnen doen of de aanname te testen of mensen meer belasting betalen zo erg is als dat de gemeente denkt. Benut nu de kennis en expertise die aanwezig is in EL. De mensen in EL hoeven geen reiskosten te betalen, kennen de context en kunnen sneller van start dan een externe inhuur.

Verlag 9 juli avonddialoog

9. 'We zijn wel een beetje verwend'

Zijn er nou dingen die de gemeente doet die we als vanzelfsprekend zijn gaan zien die anders zouden kunnen? Wat is gewoon luxe en kunnen we best anders of niet doen?

- Waarom zijn er bijvoorbeeld drie scouting-gebouwen die maar 8 u per week gebruikt worden?
- Waarom gebruiken we sportverenigingen niet voor andere dingen?
- Waarom zou een horeca ondernemer niet de exploitatie van de sportvereniging café te doen? En in die overeenkomst ook de subsidie (deels) overnemen?
- Veel ambtenaren werken thuis, en dat gaat misschien wel zo blijven. Je zou een deel van het stadskantoor kunnen verkopen?
- Drie jeux de boules banen in een straal van een kilometer, is dat wel nodig?

10. Jongeren participatie

Jongeren uitdagen, om mee te doen in de samenleving. Vraag hen eens, hoe zou jij mee willen/kunnen doen in de samenleving? Wat zou je willen doen? Wat heb je daar voor nodig?

- kijk eens naar woningen voor jongeren waar ze gratis kunnen wonen in ruil voor twee dagdelen in de week vrijwilligerswerk om eenzaamheid tegen te gaan?

Etten-Leur doet het gewoon!

Verslag 15 juli middagdialog

Op 15 juli 2020 ging een aantal zorgprofessionals met de gemeente in gesprek. Waar verwonderen zij zich over? Waar liggen kansen voor de gemeente om geld te besparen en tegelijk kwaliteit te behouden en te verbeteren?

Het was een mooi gesprek waaruit ook bleek dat dit soort gesprekken vaker zinvol zijn. De financiële situatie is ook een kans om te kijken waar we het (samen) beter kunnen doen.

Op de volgende pagina's worden de ideeën die de zorgprofessionals samen hebben besproken, weergegeven.

Verlag 15 juli dialoog zorgprofessionals

Hieronder worden de ideeën die de zorgprofessionals met de gemeente hebben besproken weergegeven.

- Beweging naar de voorkant: oplossingen meer aan de voorkant zoeken en minder in maatwerkvoorzieningen. Voorbeeld Breda. Kijk naar wie een maatwerkvoorziening heeft gekozen en waarom? Dan blijkt vaak dat mensen om andere redenen dat hebben gekozen en eigenlijk – naar tevredenheid - prima gebruik kunnen maken van andere (algemene) voorzieningen of mogelijkheden.
- Berichtenverkeer tussen zorgverzekeraar en aanbieder: het is moeilijk om een maatwerkvoorziening (arrangement) on hold te zetten als de omstandigheden daar wel om vragen. Bijvoorbeeld als iemand een paar weken in het ziekenhuis verblijft. In Woensdrecht is dit technisch ingericht als proef en dat werkt heel goed. Met 1 druk op de knop kun je af- en opschalen. Dit scheelt veel kosten. Dit is slechts een start: je kunt dit breder inzetten. NB: Woensdrecht doet deze pilot en koppelt dit terug naar de hele regio waaronder Etten-Leur. Als de proef slaagt, nemen we dit over.
- Je moet monitoren op inzichten: klopt het wel, snijdt het wel hout wat we doen in de hulpverlening. Leg meer regie bij de gemeente en de controle bij de organisaties gebaseerd op inzichten. Bijvoorbeeld hoe lang is een organisatie gemiddeld met een persoon met een bepaalde hulpvraag bezig. Check dit op verschillende niveaus.
- Onderzoek de dure casuïstiek en kijk waar je kunt afschalen. Maar juist sturen op het minder aanbieden van intensieve kortdurende trajecten kan ook veel opleveren. Meer verwijzen naar eigen kracht ouders of andere domeinen dan bijv. jeugd domein.
- Voorkom dubbelingen en maak gebruik van intakes die er al liggen. Gemeente kan gebruik maken van intakes van bijvoorbeeld Avoord of van wijkzusters.
- Patiëntendossiers zijn van de 'patiënt' die zelf kan bepalen wie er toegang krijgt. Dan is er minder belemmering van de AVG. Maak daar gebruik van. Dan is het hulpverleningstraject beter te analyseren. In deze regio wordt geëxperimenteerd met Blockchain (twee gemeenten en twee zorgaanbieders) om dit te vergemakkelijken. Block chain de naam is voor een technische digitale oplossing op een veilige manier informatie te kunnen delen en inzien, zonder tussenkomst van derden. Ook deze pilot wordt teruggekoppeld naar o.a. Etten-Leur. Bij succes kan Etten-Leur dat ook inzetten.
- Leer van de omgeving: kijk naar andere gemeenten en bundel de krachten.
- Benut kansen met subsidies. Maar daar meer gebruik van. Er zijn prachtige programma's (aan de preventiekant in ieder geval) om gebruik van te maken.
- Zet in op mentale ondersteuning en levensvaardigheden. Daarmee voorkom je zwaardere zorg. De cliënt zelf mag en kan meer regie krijgen over wat er gebeurt.
- Anders samenwerken en het netwerk versterken rond jeugd: hoe kun je eerder in een traject eerder afschalen, terug naar huis in de wijk en daar goed borgen om te voorkomen dat er weer opgeschaald moet worden. Scholen kunnen in dat opzicht ook nog beter aansluiten bij gezinnen en andere instanties.
- Categorie C (moeilijk bemiddelbare en langdurig werklozen) in het uitkeringenbestand hebben vaak ook hulp en zorg nodig. Dat kost in feite dan dubbel geld. Kunnen we daar niet slimmer mee omgaan. Er is nu een heel prille samenwerking tussen Werkplein en het welzijnswerk. Maar hier valt meer winst te behalen. Zowel financieel als voor het welzijn en de zelfstandigheid van mensen.

Verlag 15 juli dialoog zorgprofessionals

- Goed voorbeeld is Het Stekkie als algemene voorziening voor dagbesteding. Dan is een indicatie niet meer nodig.
- Meer zorg is niet per se goed zoals je vaak ziet bij complexe casuïstiek. De omgeving zit vaak met de handen in het haar en dan wordt de indicatie uit nood gevraagd of gegeven. Terwijl dat niet altijd de oplossing is. Ook cliënten eisen soms indicaties die niet altijd helpen. Dan moet je expertise op een goede manier inzetten en samenwerken met elkaar.
- Stuur meer op casussen waar sprake is van verlenging van indicaties. Is het steeds verlengen wel de juiste oplossing?
- Er is steeds meer investering nodig in de omgeving van mensen. Mensen wonen langer zelfstandig, niet alleen ouderen, maar ook mensen met psychische problemen. Bijvoorbeeld een persoon met een psychische stoornis kan het de buurt moeilijk maken. Dan moet je soms de buurt helpen om daar beter mee om te gaan in plaats van nog meer investeren in de persoon in kwestie.
- Iedereen is eigenaar van zijn eigen probleem. Goed kijken naar wat oorzaak en gevolg is. Onpartijdige partijdigheid: ieder krijgt z'n eigen hulp en dit moet niet vermengd zijn met andere hulptrajecten (geen hulp ouders EN hulp voor het kind bij dezelfde zorg- of hulpverlener).

We verdiepten enkele onderwerpen en vulden de ideeën en adviezen van hierboven nog aan:

Regie en controle anders organiseren

Het zou heel goed zijn als we beter en sneller kunnen op- en afschalen of een arrangement on-hold zetten. Zonder kwaliteitsverlies efficiënter werken.

We kijken dan vaak eerst naar de complexe dure zorg. Maar kijk ook naar kortdurende vragen die uiteindelijk ook grote financiële consequenties hebben. Er is een grote hoeveelheid kleinere zorgtrajecten (ook in de jeugdzorg) die misschien niet nodig is. Leer ouders om te gaan met moeilijk gedrag van hun kind en het gesprek met de school te voeren. De vraag is of je een sticker moet plakken op het kind of dat je de omgeving de vaardigheden moet leren hiermee om te gaan. Dan gaat het om levensvaardigheden.

De indicaties en de zorgverzekeringswet maken hier niet vanzelf ruimte voor. Alleen bij scheidingen kan dit nu gefinancierd worden vanuit de jeugdzorg. Maar er zijn meer gezinnen die hiermee geholpen kunnen worden. De gemeente kan hier zeker een rol in spelen.

Je wilt geld besparen door te innoveren en om dingen anders en beter te doen. Voorbeeld: soms gaat er veel subsidie naar een relatief kleine groep jongeren. Misschien kan dat geld beter naar scholen om te investeren in sport, weerbaarheid etc.

Let op: als mensen 'handelingsverlegen' zijn is het wel moeilijker. Dan is het niet de bedoeling om het over te nemen maar om kort en krachtig 'op te voeden' zodat mensen leren om zelf op het juiste moment een signaal af te geven.

Voorbeeld: moeder woont net in EL, heeft een uitkering, is zoekende en krijgt zelf de juiste informatie en kanalen niet gevonden. Hoe kunnen we iemand helpen de juiste voorzieningen te vinden. Hier ligt een relatie tot regie: hoe kun je deze vrouw helpen zonder het over te nemen, zodat zij eigen regie kan pakken.

Verlag 15 juli dialoog zorgprofessionals

Groot aanbod zorg en keuzevrijheid

Er ligt een enorm aanbod van zorgverleners. Hoe kan de match beter gelegd worden zodat het geen trial en error wordt. Hou wel rekening met de keuzevrijheid van de cliënten: dat is belangrijk dat mensen zelf een keuze kunnen maken en deze niet 'opgedrongen' te krijgen.

Verticaal zorgpad

Kun je het zorgpad overzien van een cliënt? Wat zijn de stappen? Is dit nog wat nodig is en wat werkt? Als je het zorgpad overziet, voorkom je 'draaideurzorg' (deze term werd in een andere dialoog gebruikt). De gemeente, maar ook andere organisaties, hebben de gegevens over een dossier. Binnenkort is verplicht dat de cliënt zijn eigen dossier in kan zien. Als de cliënt toestemming geeft, is het zorgpad te overzien. Met de techniek van blockchain kan dit gemakkelijker en veiliger.

Ouderen

Bij dementie bijvoorbeeld is het ook goed dat gekeken wordt naar maatwerk. Meer samenwerken, meer luisteren wat iemand wil, wat is de kracht van het gezin. De informatievoorziening kan ook beter. In Denemarken hebben ze een mooi systeem: ze lopen acht weken mee met iemand zodat hij/zij op meerdere terreinen weer voor zichzelf kan zorgen. Laat iemand eigen regie pakken. "Maak de burger meester"

Slotvraag gemeente

Je mag je eigen zorgverlener kiezen. Hoe kan een gemeente weten of het goed gaat? Hoe meten we dat? Zorgaanbieders in de jeugdzorg leveren rapportages waarin dit soort informatie staat. Je kunt daar trends uit afleiden over doorlooptijden waardoor je met aanbieders in gesprek kan gaan hierover. Deze informatie is beschikbaar voor de gemeente. Maak daar gebruik van.

De gemeenten in de regio WBW zijn bezig om te bouwen naar een kwaliteitsmodel in de jeugdzorg. We willen graag monitoren en sturen op data. Maar er is nog veel te leren op dit gebied. Tip: maak het klein zodat je er ervaring mee kan opdoen. Het is bijvoorbeeld vrij gemakkelijk te zien hoe vaak een cliënt terugkomt. Dan kun je al kijken wat daar gebeurt. Begin bijvoorbeeld daarmee.

De deelnemers bieden aan om mee te blijven denken en bijvoorbeeld ook een keer aan de hand van concrete casuïstiek te kijken waar we voordelen kunnen behalen. De financiële situatie is ook een kans om te kijken waar we het (samen) beter kunnen doen.

Pers en media

BNDeStem

▲ © ANP XTRA

'Waar is nog geld te halen? Etten-Leur, denk mee!'

ETTEN-LEUR - Geen verdere lastenverzekering en ook een sociale gemeente blijven. En tegelijkertijd miljoenen bezuinigen. De gemeente Etten-leur staat voor die opgave en roept haar inwoners op om ideeën aan te dragen: Waar is nog geld te halen?

Hélène Schenk 03-07-20, 06:00 Bron: BNDeStem

[Klik hier voor het volledige artikel](#)

▲ De gemeente Moerdijk gaat bij het bestrijden van armoede meer focussen op kinderen. © Thinkstock

Waar kan Etten-Leur op bezuinigen? Gemeente vraagt (om) raad

ETTEN-LEUR - Inwoners, ondernemers, organisaties, het onderwijs, zij allen mogen vanaf juli meepraten over de manier waarop Etten-Leur de tering naar de nering zet. Voor nieuw beleid is in principe geen geld. De inzet: Denk, wat kan ik wél met het beschikbare (verlaagde) budget."

Hélène Schenk 16-06-20, 06:00 Bron: BNDeStem

[Klik hier voor het volledige artikel](#)

Etten-Leurse Bode

Foto: Shutterstock

Gemeente komt 3 miljoen euro tekort: 'Bezuinigingen gaan pijn doen'

Door: Monique Jansen maandag 8 juni 11:36 - 2020

ETTEN-LEUR - De gemeente Etten-Leur gaat hard bezuinigen. Dat is nodig, omdat het gemeentebestuur kampt met een tekort van drie miljoen euro op de begroting. Dit tekort wordt veroorzaakt doordat er fors meer geld uitgaat dan er binnenkomt bij de posten Sociaal Domein, Jeugdzorg, Wmo en de Participatiewet.

[Klik hier voor het volledige artikel](#)

Persberichten

Publicaties en persberichten

Saskia de Smet 07-07-2020 13:37 2,83 MB 3 0 0

[Klik hier voor alle publicaties en persberichten.](#)

Etten-Leur doet het gewoon!

Bedankt voor het meedenken!

De gemeente vroeg inwoners mee te denken over de financiële uitdaging waar de gemeente voor staat. Dat kon tussen 8 en 19 juli. Velen van u dachten met ons mee. Vele ideeën, suggesties, meningen en adviezen mochten wij van u ontvangen. Daar zijn we ontzettend blij mee. Hartelijk dank voor het meedenken!

Resultaten in cijfers

Er zijn 446 vragenlijsten ingevuld. We hebben gesprekken gevoerd met elkaar. Er is 1795 keer gestemd op 20 ideeën op het digitale platform. 1178 keer waren inwoner het eens, 617 keer oneens. Daarnaast ontvingen we 132 inhoudelijke reacties hierop en kregen we nog 22 extra ideeën. Ook op Instagram werd er maar liefst 3405 keer gestemd op ideeën. Kijk op www.etten-leurdoethetgewoon.nl voor alle resultaten!

Het vervolg

De gemeente heeft in de tussentijd niet stilgezeten. Ook wij hebben zelf nagedacht over mogelijke maatregelen. Uw ideeën voegen we daaraan toe. Dit werken we de komende tijd uit in de begroting voor 2021. In oktober legt het college de begroting (inclusief maatregelen) voor aan de gemeenteraad. De raad vergadert eind oktober en begin november hierover. De data waarop dat gebeurt, publiceren we in de Bode en via sociale media.

KIJK OP WWW.ETTEN-LEURDOETHETGEWOON.NL!

Dit is een publicatie van Gemeente Etten-Leur
juli 2020

*Etten-Leur maken we
samen*